

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สภาพโดยทั่วไปของสังคมชนบทไทยเป็นสังคมที่มีความสงบเรียบง่าย มีความสมัครสมาน สามัคคี เป็นสังคมที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความผูกพันในระดับครอบครัว ญาติพี่น้อง รวมถึงมีการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อแบ่งปัน และเป็นสังคมที่มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก มีการยึดมั่นในการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของบรรพบุรุษปฏิบัติต่อกันมา อย่างไรก็ตามในการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยคนจำนวนมากก็เป็นที่ไปที่จะเกิดความขัดแย้ง และปัญหาได้ง่าย เนื่องจากสภาพนิสัยใจคอ บุคลิกภาพ ทักษะในชีวิต และความรู้ความสามารถของแต่ละคนมีไม่เท่ากัน บางครั้งปัญหาที่เกิดขึ้นก็มีความรุนแรงจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลที่ขัดแย้งกัน และส่งผลต่อความสามัคคีกันของคนชุมชน ซึ่งโดยทั่วไปของสังคมชนบทไทย หากเกิดปัญหาความขัดแย้งหรือทะเลาะวิวาทเกิดขึ้นในชุมชนก็จะเข้าไปหาผู้อาวุโสหรือที่ชาวบ้านให้ความนับถือ เพื่อช่วยเหลือในการแก้ปัญหา ซึ่งต่อมาเมื่อมีการแต่งตั้งหัวหน้าหมู่บ้าน บทบาทดังกล่าวก็ถูกถ่ายโอนไปยังผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนที่เกิดขึ้น (เนตรพัฒนา ยาวีราช, 2556, น. 9-10)

จากสังคมปัจจุบันอยู่ในยุค โลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและครอบคลุม ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์แทบทุกด้าน เกิดการแข่งขันในด้านอำนาจ ผลประโยชน์ แนวความคิด ค่านิยม อุดมการณ์ ศาสนา และวัฒนธรรม แม้แต่ในหมู่บ้านก็ไม่อาจที่จะหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งความขัดแย้งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามปกติในสังคมอันเนื่องมาจากความแตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ ดังที่พระไพศาล วิสาโล (2550, น. 53-57) กล่าวว่า ความขัดแย้งเป็นธรรมดา ของชีวิต และของสังคม เราไม่อาจจะหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธมันได้ ที่พึงทำคือ ยอมรับว่ามันมีอยู่จริง และแก้ไขอย่างถูกต้องสภาพ ไม่มีฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายถูกหรือผิด โดยสมบูรณ์ ความขัดแย้งสามารถระงับได้เมื่อทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไขและสอดคล้องกับเป้าหมาย จึงได้มีกฎหมายกำหนดบุคคลที่ทำหน้าที่ดังกล่าวเป็นผู้นำ ทางด้านการปกครองหรือเป็นหัวหน้าของคนในหมู่บ้านเท่านั้น และให้เรียกชื่อตำแหน่งนั้นว่า ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน ให้หมู่บ้านอยู่อย่างสงบสุข คอยปกป้องขจัดทุกข์ภัยตามสมควรเท่าที่สามารถจะกระทำได้ (กรมการปกครอง, 2544, น. 9)

นอกจากนี้ ผู้ใหญ่บ้านในยุคปัจจุบันยังมีหน้าที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่ง คือ บทบาท ในการ บังคับให้คู่กรณีที่เกิดความขัดแย้งยอมทำตามการตัดสินใจหรือคำสั่งตามอำนาจหน้าที่ของ ผู้ปกครอง คุ้มหมู่บ้าน เพื่อยุติปัญหานั้นให้หมดไป หรือบทบาทในการหลีกเลี่ยงปัญหา เพื่อหลบเลี่ยง ปัญหาที่ ไม่สำคัญ เปลี่ยนประเด็นการสนทนา เพื่อ ไม่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนำข้อโต้แย้งมาหาตนเองได้ หรือ บทบาทในการปรองดองปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นด้วยการไกล่เกลี่ยความขัดแย้ง โดยหน้าที่ดังกล่าว เป็นไปตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาทของ คณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2530 ซึ่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านไว้ว่า เมื่อมีข้อพิพาท เกิดขึ้นคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์จะให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำการประนีประนอมข้อพิพาทให้ ก็ ให้แจ้งผู้ใหญ่บ้านทราบในฐานะประธานคณะกรรมการหมู่บ้านจะต้องดำเนินการพิจารณาแก้ไข ความ ขัดแย้งในหมู่บ้านของตนเอง โดยฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งที่เป็นคู่ขัดแย้งยอมสละความต้องการของ ตนเองหรือผลประโยชน์บางส่วนเพื่อให้ฝ่ายตรงข้าม บรรลุความต้องการและพึงพอใจในการแก้ไข ปัญหา นั้น หรือบทบาทในการขอความร่วมมือร่วมใจจาก คู่ขัดแย้งในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา มี ความพร้อมใจ มีความนึกคิดไปในทางเดียวกัน ยอมช่วยกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยทั้งสองฝ่าย ยอมรับการตัดสินใจซึ่งกันและกัน หรือบทบาทในการ ประนีประนอม เพื่อให้คู่ขัดแย้งมาทำความตกลง ในปัญหาด้วยการยอมผ่อนผันในปัญหาจากหนักให้ เป็นเบาด้วยการระงับข้อพิพาทระหว่างกัน (สมยศ นาวิการ, 2546, น. 788-789)

ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในหมู่บ้าน จะได้รับการแก้ไขมากขึ้นเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเป็นสำคัญ ผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นผู้มีบทบาทใน ในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่นในการยุติปัญหาความขัดแย้งไม่ให้ กลายเป็นข้อพิพาทเป็นคดีความสู่ศาลมาก ขึ้น (สมยศ นาวิการ, 2546, น. 789)

ตำบลเขาทะลุ เป็นเขตพื้นที่ปกครองระดับตำบลในอำเภอสวี ซึ่งเป็นอำเภอที่สำคัญเป็นอันดับ สองในจังหวัดชุมพร รองจากอำเภอเมืองชุมพร โดยตำบลเขาทะลุ เป็นพื้นที่ในการปกครองของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาทะลุ อำเภอสวีจังหวัดชุมพร แบ่งเขตการปกครอง 11 หมู่บ้าน (องค์การ บริหารส่วนตำบลเขาทะลุ, 2559) โดยในปี 2559 - 2561 ปี มีจำนวนสถิติคดีเข้าสู่ศูนย์สมานฉันท์ และสันติวิธีของศาลจังหวัดชุมพร จำนวน 163 คดี โดยสามารถสมานฉันท์ได้สำเร็จจำนวน 69 คดี คิดเป็นร้อยละ 42.33 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) และในปี 2560 มีสถิติคดีเข้าสู่ศูนย์สมานฉันท์ และสันติวิธีของศาลจังหวัดชุมพร จำนวน 187 คดี โดยสามารถสมานฉันท์ได้สำเร็จจำนวน 91 คดี คิดเป็นร้อยละ 48.66 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) ซึ่งจากสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กระบวนการ ในการไกล่เกลี่ยและสมานฉันท์โดยกระบวนการทางการศาลนั้นยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร แต่จาก การวิจัยที่ผ่านมา พบว่าผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่นในการยุติ

ปัญหาความขัดแย้งไม่ให้เกิดเป็นข้อพิพาทเป็นคดีความขึ้นสู่ศาลได้เป็นจำนวนมากมาก เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำ และได้รับการยอมรับจากชาวบ้านในฐานะที่เป็นตัวแทนในการดูแลและรักษาความสงบเรียบร้อยของหมู่บ้าน (คัมภีร์ ทองพูน, 2558, น. 2 ; บงกชมาศ เอกเอี่ยม, 2557, น. 47 ; ชญานันท์ ตระกูลพิชยะชัย, 2552, น. 3) ซึ่งจากการวิจัยที่ผ่านมานั้นได้พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ปัจจัยความน่าเชื่อถือของผู้นำ และปัจจัยภาวะผู้นำ เป็นกลุ่มปัจจัยซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของผู้นำ (Katz and Kahn, 1978 ; Worchel and Cooper, 1983 ; Mario and McAdam, 2003 ; Hall and Wilson, 2011)

จากความเป็นมาดังกล่าวจึงเป็นการสำคัญที่จะต้องมีการศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านต่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาบทบาทผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง อันจะนำไปสู่การลดจำนวนคดีข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และนำไปสู่ความสงบสุขของหมู่บ้านที่ยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของผู้ใหญ่บ้านในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

1.2.2 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านต่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

1.2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านต่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

1.2.4 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในหมู่บ้านของผู้ใหญ่บ้าน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ระดับบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในหมู่บ้าน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 ระดับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านต่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3.3 ปัจจัยอายุ ปัจจัยระดับการศึกษา ปัจจัยระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ปัจจัยความน่าเชื่อถือของผู้นำ และปัจจัยภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้าน เป็นปัจจัยส่วนบุคคลต่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตำบลเขาทะลุ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านต่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตำบลเขาทะลุ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป อ่านเขียนภาษาไทยได้ และอาศัยอยู่ในพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาทะลุ จำนวนรวม 5,116 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลเขาทะลุ, 2559, น. 7)

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป อ่านเขียนภาษาไทยได้ และอาศัยอยู่ในเขตตำบลเขาทะลุ ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973, p. 723) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 371 คน จากนั้นทำการแบ่งชั้นภูมิของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแบ่งชั้นภูมิแบบเป็นสัดส่วนจำแนกตามหมู่บ้าน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามรายชื่อประชากรในแต่ละหมู่บ้านในพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาทะลุ ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร จำนวน 11 หมู่บ้าน (องค์การบริหารส่วนตำบลเขาทะลุ, 2559, น. 7) จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบตามที่กำหนด

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.4.2.1 ศึกษาระดับบทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในหมู่บ้าน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

1.4.2.2 ศึกษาระดับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในหมู่บ้าน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

1.4.2.3 ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านต่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตำบลเขาทะลุ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

1.4.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.4.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งจากสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง (X) ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะส่งผลให้บทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตำบลเขาทะลุ อำเภอสวี จังหวัด

ชุมชนเกิดความแตกต่างกันได้ รวมจำนวน 6 ปัจจัย ($X_1 - X_6$) ดังนี้ 1) ปัจจัยอายุ (Bradly 1984 ; Revilla, 1986 ; ทิวาภรณ์ ศรีเทียน, 2555 ; สุพรรณิ เกสรินทร์, 2558) (X_1) 2) ปัจจัยระดับการศึกษา (Revilla, 1986 ; Sakamoto, 2000 ; ทิวาภรณ์ ศรีเทียน, 2555 ; สุพรรณิ เกสรินทร์, 2558) (X_2) 3) ปัจจัยระยะเวลาดำรงตำแหน่ง (Revilla, 1986 ; Sakamoto, 2000 ; ทิวาภรณ์ ศรีเทียน, 2555 ; สุพรรณิ เกสรินทร์, 2558) (X_3) 4) ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ (Mario and McAdam, 2003 ; Hall and Wilson, 2011) (X_4) 5) ปัจจัยความน่าเชื่อถือของผู้นำ (Katz and Kahn, 1978 ; Worchel and Cooper, 1983 ; Hall and Wilson, 2011 ; กิตติศักดิ์ ปลายทาง และคณะ, 2555 ; จริยา ชาตะสุวรรณานนท์, 2555) (X_5) 6) ปัจจัยภาวะผู้นำ (Katz and Kahn, 1978 ; Worchel and Cooper, 1983 ; Hall and Wilson, 2011 ; กิตติศักดิ์ ปลายทาง และคณะ, 2555 ; จริยา ชาตะสุวรรณานนท์, 2555) (X_6)

1.4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของผู้ใหญ่บ้านในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ซึ่งได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง (Y) (สมยศ ศิลป์โยดม, 2540, น. 44-45 ; เกสร เสวตรนิสากร, 2549, น. 47-53 ; วรนารถ แสงมณี, 2553, น. 12 ; ณัฐพันธ์ เขจรนันท์, 2551, น. 133 ; กรมคุมประพฤติ, 2557, น. 1) ซึ่งประกอบด้วยบทบาทในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งจำนวน 5 ด้าน ($y_1 - y_5$) ดังนี้

- 1) ด้านบังคับ (y_1)
- 2) ด้านการหลีกเลี่ยง (y_2)
- 3) ด้านการปรองดอง (y_3)
- 4) ด้านการประนีประนอม (y_4)
- 5) ด้านความร่วมมือร่วมใจ (y_5)

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หมู่บ้านในพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร จำนวน 11 หมู่บ้าน ปรากฏดังตารางที่ 3.1 ของการวิจัยครั้งนี้

1.4.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยระยะนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาระหว่าง เดือน มิถุนายน 2561- สิงหาคม 2561

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านต่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ดังต่อไปนี้

“ความขัดแย้ง” หมายถึง สภาวะที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเฝ้าหาความต้องการ และผลประโยชน์ต่างกัน จนเกิดความขัดแย้งหรือการพิพาทบาดหมางกันของสมาชิกในหมู่บ้าน หรือเกี่ยวข้องกับหมู่บ้าน โดยในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ความขัดแย้งในตำบลเขาทะลุ

“ปัญหาความขัดแย้ง” หมายถึง ประเด็นปัญหาความบาดหมาง หรือความไม่เข้าใจไม่ลงรอยกันที่เกิดขึ้นในตำบลเขาทะลุ

“ผู้ใหญ่บ้าน” หมายถึง บุคคลผู้ที่ได้รับเลือกจากราษฎรในหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลเขาทะลุ ในการทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ปกครองดูแล ทุกข์สุขและร่วมแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของราษฎรในตำบลเขาทะลุ

“การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในหมู่บ้าน” หมายถึง แนวทางในการยุติประเด็นปัญหาความบาดหมาง หรือความไม่เข้าใจไม่ลงรอยกันที่เกิดขึ้นในตำบลเขาทะลุ ซึ่งประกอบด้วย แนวทางในการแก้ไข 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบังคับ หมายถึง การแสดงบทบาทตามตำแหน่งอำนาจหน้าที่โดยการสั่งให้คู่กรณียอมรับ การแก้ไข โดยความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีจะสิ้นสุดลงโดยผลหรือการตัดสินใจยุติความขัดแย้งจากผู้ใหญ่บ้าน หรือมีการขอกฎหมาย เกี่ยวกับบทลงโทษมาแสดงให้คู่กรณียอมรับการตัดสินใจและบทลงโทษของการฝ่าฝืน และรวมถึงการใช้ความเป็นเครือข่ายบังคับให้ญาติ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของคู่กรณีช่วยเจรจาให้คู่กรณียอมรับเงื่อนไขการตัดสินใจปัญหา ที่เกิดขึ้น 2) ด้านการหลีกเลี่ยง หมายถึง การที่ผู้ใหญ่บ้านตัดสินใจแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของคู่กรณี โดยหลีกเลี่ยงความเป็นเครือข่าย และหลีกเลี่ยงความรุนแรงของปัญหาที่นำไปสู่ความแตกแยก การที่ผู้ใหญ่บ้านให้คู่กรณีหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า โดยห้ามทะเลาะ โต้เถียงกันจนกว่าจะมีการนัดหมายเวลาเพื่อตัดสินใจยุติความกัน หลีกเลี่ยงในการเจรจาต่อรองในเรื่องผลประโยชน์ เพื่อตัดสินใจข้อปัญหาความขัดแย้งของคู่กรณีและญาติของทั้งสองฝ่าย และหลีกเลี่ยงการรับผลตอบแทนจากการแก้ไขปัญหาจบลง รวมถึงหากคู่กรณีใช้อารมณ์รุนแรง ผู้ใหญ่บ้านจะระงับเหตุการณ์ตนเอง เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหายืดเยื้อหรือเสียเวลา 3) ด้านการปรองดอง หมายถึง เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งในหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านจะใช้เวลาไปพูดคุยกับคู่กรณีแต่ละฝ่ายที่บ้านเพื่อให้ลดความขัดแย้งก่อนจะมีการตกลงในข้อพิพาท โดยอาจมีการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวให้คู่กรณียอมรับข้อตกลงในแก้ไขปัญหาความขัดแย้งร่วมกัน หรือใช้ความศรัทธาและความเชื่อถือจากลูกบ้านในการยุติปัญหาของคู่กรณีด้วยสันติวิธี และหากคู่กรณีไม่ยอมรับข้อตกลงด้วยสันติวิธีจะชี้แจงให้คู่กรณีเข้าใจถึงผลกระทบและโทษที่จะได้รับตามกฎหมาย และยังมีการให้ความรู้ ความเข้าใจ และปลูกจิตสำนึก ลูกบ้านให้มี ความรักสามัคคี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันขึ้นภายในและนอกหมู่บ้าน รวมถึงการใช้อำนาจหน้าที่ด้วยวิธีการอ้อมๆ ในปัญหาก่อนใช้ มาตรการกฎหมายแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น 4) ด้านการประนีประนอม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นในหมู่บ้านเข้าร่วมช่วยเหลือ กระบวนการการแก้ไขข้อยุติ โดยใช้ความสัมพันธ์

ส่วนตัวช่วยในการต่อรองให้เกิดการระงับข้อพิพาทระหว่างคู่กรณี ในการให้คู่กรณียอมรับเงื่อนไข และ ข้อตกลงระหว่างกัน มีการอธิบายผลกระทบที่เกิดขึ้นตามตัวบทกฎหมายกับทั้งสองฝ่ายเพื่อจูงใจให้ คู่กรณี ประนีประนอมยุติความขัดแย้งระหว่างกัน รวมถึงการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยวิธี ประองคองตามข้อ ขัดแย้งที่เกิดขึ้น เป็นผลสำเร็จที่ได้จากการแก้ไข และมีการยกกรณีตัวอย่างความ รุนแรงที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่ยอมความกันเพื่อให้คู่กรณีเกิดการประนีประนอมระหว่างกัน 5) ด้าน ความร่วมมือร่วมใจ หมายถึง การแต่งตั้งบุคคลในหมู่บ้านเข้าร่วมในการตัดสินใจปัญหาความขัดแย้งที่ เกิดขึ้น โดยอาจมีการเชิญผู้อาวุโสหรือผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมในการพิจารณาแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง รวมถึง มีการจัดอบรมให้ความรู้ในการระงับข้อพิพาทจากส่วนราชการ หรือวิทยากร ให้แก่ลูกบ้าน ของท่านเพื่อให้ร่วมเป็นกรรมการในการตัดสินใจข้อพิพาทที่เกิดขึ้น

“ปัจจัยส่วนบุคคล” หมายถึง ปัจจัยซึ่งเป็นตัวแปรคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านใน ตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งใน ตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร จำนวน 6 ปัจจัย โดยในแต่ละปัจจัยมีนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ปัจจัยอายุ หมายถึง ปัจจัยที่แสดงถึงระยะเวลาของการมีชีวิตอยู่ตั้งแต่อดีตจนถึงของ ผู้ใหญ่บ้านในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1.1 อายุ 18-30 ปี

1.2 อายุ 31-40 ปี

1.3 อายุ 41-50 ปี

1.4 อายุ 51 ปี ขึ้นไป

2. ปัจจัยระดับการศึกษา หมายถึง ปัจจัยที่แสดงถึงระดับการเล่าเรียนหนังสือของของ ผู้ใหญ่บ้านในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

2.1 มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า

2.2 สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

3. ปัจจัยระยะเวลาดำรงตำแหน่ง หมายถึง ปัจจัยที่แสดงถึงระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ของผู้ใหญ่บ้านในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร นับแต่เริ่มปฏิบัติงานถึงปัจจุบัน แบ่งได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

3.1 น้อยกว่า 5 ปี

3.2 5-10 ปี

3.3 มากกว่า 10 ปี

4. ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านที่แสดงถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่มีฐานะทางการเงิน มีอาชีพที่มั่นคง มีจำนวนรายได้ที่แน่นอน รวมถึงการมีที่มาของแหล่งรายได้ที่ชัดเจน

5. ปัจจัยความน่าเชื่อถือของผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านที่แสดงถึงความศรัทธาและความเชื่อในตัวผู้ใหญ่บ้านของประชาชนในหมู่บ้าน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านมีความตั้งใจในการทำประโยชน์เพื่อหมู่บ้านและสังคม คำพูดและการกระทำของผู้ใหญ่บ้านมีความน่าเชื่อถือ และการรู้สึกศรัทธาในตัวผู้ใหญ่บ้าน

6. ปัจจัยภาวะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านที่แสดงถึงความจริงใจ บริสุทธิ์ใจ และมีความโปร่งใสในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านมีความจริงใจ บริสุทธิ์ใจ และมีความโปร่งใสในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของผู้ใหญ่บ้านเป็นไปโดยไม่หวังผลกำไร ผู้ใหญ่บ้านดำเนินงานด้านต่าง ๆ ด้วยความสุภาพอ่อนน้อม ประชาชนในหมู่บ้านได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันจากการดำเนินงานของผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านดำเนินงานโดยไม่ใช้ความรุนแรง ผู้ใหญ่บ้านเข้าหาและพูดคุยกับคนในหมู่บ้านด้วยความเป็นมิตร รวมทั้งในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ผู้ใหญ่บ้านมีการออกหนังสือเป็นหลักฐานเพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาตรวจสอบได้

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงระดับบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร โดยสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นฐานแนวคิดในการพัฒนาหรือปรับปรุงบทบาทในอนาคตต่อไป

1.6.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใหญ่บ้านต่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

1.6.3 ได้รับข้อเสนอแนะซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาบทบาทของผู้ใหญ่บ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

1.6.4 ผลที่ได้รับจากการวิจัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกันต่อไป